

*Bigarren Lehendakariodea eta Lan eta Enpleguko Sailburua
Vicelehendakari Segunda y Consejera de Trabajo y Empleo*

AGINDUA, 2023KO EKAINAREN 8KOA, BIGARREN LEHENDAKARIOEDE ETA LAN ETA ENPLEGUKO SAILBURUARENA, ZEINAREN BIDEZ BERMATZEN BAITA BIZKAIKO ERAIKUNTZA-SEKTOREAN DEITUTAKO GREBAK DIRAUEEN BITARTEAN ERKIDEGOARI EMAN BEHAR ZAIZKION EZINBESTEKO ZERBITZUAK BETEKO DIRELA.

ELA sindikatuak greba deitu du Bizkaiko eraikuntza-sektorean 2023ko ekainaren 9, 16, 19 eta 20rako, lanaldi osoan.

Era berean, CCOO sindikatuak greba deitu du Bizkaiko eraikuntza-sektorean 2023ko ekainaren 9rako eta 16rako, 06: 00etatik 11: 00etara bitarteko ordu-tarteetan.

Aurreko bi greba-deialdien helburuak Lan Administrazioako Agintaritzari bidalitako jakinarazpenetan jasota daude, eta hasitako espedienteetan jasota daude.

Deialdien eraginpeko kolektiboak Bizkaiko eraikuntzaren sektoreko langile guztiak dira, hainbat motatako enpresetan bilduta.

Espainiako Konstituzioaren 28.2 artikulua langileen greba egiteko eskubidea onartzen du, langileek beren interesak defenda ditzaten, horixe baita egungo zuzenbide estatu sozial eta demokratikoak oinarri dituen funtsezko eskubideetako bat. Konstituzioak, beraz, berdin babesten ditu greba-eskubidea eta beste zenbait eskubide garrantzitsu, hala nola bizia, osotasun fisikoa eta osasuna. Hain zuzen, Konstituzioak bete-betean babesten ditu, bai eskubide horiek guztiak, baita greba egiteko eskubidea ere.

Beraz, greba egiteko eskubidea erabiltzeak talka egin dezakeenez herritarren gainerako oinarrizko eskubideekin, Konstituzioaren 28. eta 37. artikuluetan xedatutakoarekin bat etorri, ezinbestekoa da neurri egokiak hartzea komunitatearentzako funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko, ez dadin edukirik gabe geratu gatazkan dauden oinarrizko eskubideetako bat bera ere.

Edonola ere, aurreko premisa ondorioztatu ondoren, nabaria da oinarrizko eskubideak murriztuko dituen neurri orok proportzionaltasun-printzipioa zorrotz bete behar duela eta, hori lortzeko, hiru betekizun edo baldintza bete beharko ditu neurriak: hori aplikatuz gero proposatutako helburua lortu ahal izatea, edo «egokitasun-judizioa»; kasua aztertu ondoren helburu hori eraginkortasun berdinarekin lortzeko neurri apalagorik ez dagoela ondorioztatu izana, edo «premia-judizioa»; eta, azkenik, neurria edo konponbidea orekatua edo neurtua izatea, haren aplikazioaren ondorioz guztion intereserako onura edo abantaila gehiago eragiten direlako auzian dauden beste ondasun

edo balioetarako eragiten diren kalteak baino, hau da, «proportzionaltasun judizioa, zentzu hertsian». Gai horri buruz hainbat aldiz erabaki du Konstituzio Auzitegiak, honako epai hauen bitartez, besteak beste: 122/1990, 123/1990, 8/1992, eta 126/2003.

Erabaki horietatik ondorioztatu behar dugu gizartearentzako ezinbesteko zerbitzuak emango direla ziurtatzeak mugatu egiten duela grebarako eskubidea baliatzeko aukera, eta horretarako nahitaezkoa eta ezinbestekoa dela interes desberdinak kontuan hartuta zuhurtasunez jokatzea. Hori guztia dela-eta, ziurtatze horrek berme gisa jardun behar du, eskubide kontrajarrien ezinbesteko koordinaziotik abiatuta, betiere ulertuta grebalarien eskubidea mugatu beharko dela —amore eman, Konstituzio Auzitegiaren hitzetan—, baldin eta haien interesak grebaren bidez babesteak komunitateari edo funtsezko zerbitzuaren hartzaileari zein zerbitzua jasotzeko eskubidearen titularrari eragiten dion edo eragin liezaiokeen kaltea larriagoa bada grebalarien erreibindikazioek edo eskakizunek arrakastarik ez izateak eragingo lukeena baino. Hori dela eta, greba-deialdi honen aurrean, haren garapenaren ezaugarriak hartu beharko dira kontuan, eta, zehazki, haren denbora-eremua, 4 lanaldi oso, horietako bi ondoz ondokoak, eta jarduera-eremua: Bizkaiko eraikuntzaren sektorea, zeinak, espedientearen instrukzioan aurkeztutako dokumentazioa ikusita, eragina izan baitezake uraren arazketan eta horniduran, baita bizitzeko, osasunerako eta zirkulazio askerako eskubidean ere.

Hala, FHIMASA, S.A. eta ANSAREO SERVICIOS INTEGRALES, S.L. enpresen 2023ko ekainaren 6ko idazkiak jaso dira. Idazki horietan, gutxieneko zerbitzuak ezartzeko eskatzen dute, ematen dituzten zerbitzuen funtsezko izaeran oinarrituta; izan ere, bi enpresek, besteak beste, saneamenduko eta edateko uraren hornidurako sareen mantentze-, kontserbazio- eta optimizazio-jarduerak egiten dituzte, erakunde publikoekin sinatutako kontratuen arabera, hala nola Bilbo, Galdakao, Ugao-Miraballes, Arrigorriaga, Zalla, Gordexola, Gueñes, Dima, Muskiz, Sestao eta abar. Haien jarduerak lotura estua du beste funtsezko eskubide batekin, osasunerako eskubidearekin. Zalantzarik gabe, beraz, gutxieneko zerbitzu bat ematen dela ziurtatu behar da, era guztietako kalteak eragin ditzaketen gorabeheren aurrean, baita pertsonen heriotza ere.

Ura araztea eta hornitzea funtsezko jarduera denez, hornidura hori eten ez dadin, funtsezkoa da gertatzen diren matxurak konpontzea. Mantentze-lan zuzentzaile hori bermatzen duten enpresetako langileek greba egiteko eskubidea baliatzeak pertsonen osasunari kalte konponezinak eragin diezazkioke; beraz, behar-beharrezkoa den ondasun hori hornitzea eta saneamendu-sarearen osotasuna bermatuta egon beharko dira grebak irauten duen bitartean.

FHIMASA, S.A., eta ANSAREO SERVICIOS INTEGRALES, S.L. enpresek emandako zerbitzuen funtsezkotasuna, beraz, zerbitzu horien funtsezko izaeratik dator, eta zerbitzu horiek, adierazi dugun bezala, ur-arazketa eta -hornidura dira.

Osasunaren babesa funtsezko eskubideetako bat da edozein zuzenbide-estatutan. Gaur egun, herritarrek gutxieneko osasun-prestazioak eskatzeko duten eskubide gisa islatzen da, giza duintasunaren eta estatu bakoitzaren garapen sozial eta ekonomikoaren mailaren arabera. Hala, Giza Eskubideen Adierazpenak (NBE, 1948) 25.1 artikuluan dioenez, «pertsona orok du osasunerako eta ongizaterako eskubidea, eta, bereziki, osasun-laguntza eta gizarte-zerbitzuak izateko eskubidea». Ildo beretik doa Europako Kontseiluaren Europako Gutun Sozialaren 11. artikulua (Turin, 1961) eta Eskubide Ekonomiko, Sozial eta Kulturalen Nazioarteko Itunaren 12. artikulua (NBE, 1966). Greba-eskubidearen eta Konstituzioaren 15. eta 43.1 artikuluetan jasotako bizitzeko, osotasun fisiko eta moralerako eta osasuna babesteko eskubideen artean sortutako gatazka, beraz, azken horiek mantenduko direla bermatu beharrak baldintzatuko du.

Hain zuzen ere, FHIMASA, S.A. enpresako aurreko greba-deialdi baten aurrean, gobernu-agintaritza horrek 2013ko martxoaren 4ko Agindua eman zuen, eta jurisdikzio-instantzien aurrean errekurritu zen. 2013ko urriaren 3ko 508/2013 epaiak partzialki baietsi zuen errekurtsioa, grebaren bigarren astetik aurrera gutxieneko zerbitzuak gehitzeari dagokionez, baina Aginduan jasotako gainerako gutxieneko zerbitzuei eutsi zien.

Era berean, ANSAREO SERVICIOS INTEGRALES SL enpresaren aurreko greba-deialdi bat egin zen, eta gobernu-agintaritza horrek 2015eko ekainaren 4ko Agindua eman zuen horretarako.

Berrikiago, 2020ko urtarrilaren 20ko Agindua eman da greba orokor baterako, eta, bertan, besteak beste, ur-arazketari eta -hornidurari buruzko zerbitzuak ezartzen ziren gutxieneko zerbitzu gisa.

Nahiz eta orduan agindutako gutxieneko zerbitzuak ez diren deialdi honetako gutxieneko zerbitzuak finkatzeko premisa juridiko loteslea – doktrina konstituzionalak galarazitako inferentzia –, aukera ematen dute egiaztatzeko zer eragin positibo edo negatibo izan dituzten, deialdi horietako gutxieneko zerbitzuek ezarritako babesei dagokienez, agindu honek babestu nahi dituen eskubide eta ondasun konstituzionaletan – grebarena barne –. Horregatik, agindu honek orduan emandako gutxieneko zerbitzuei eusten die.

Bestalde, deialdi honi dagokion espedientearen instrukzioan, UTE HIRUALDE 2022, UTE AHS2020, TRANSBISA GESTIÓN DE INFRAESTRUCTURAS SA eta SOCIEDAD EXPLOTADORA AUTOVIA GEREDIAGA ELORRIO SL enpresen 2023ko ekainaren 6ko eta 2023ko ekainaren 7ko idazkiak jaso dira, hurrenez hurren. Idazki horietan, gutxieneko

zerbitzuak ezartzeko eskatzen da, ematen dituzten zerbitzuen funtsezko izaeran oinarrituta; izan ere, enpresa horiek, besteak beste, Bizkaiko Lurralde Historikoko errepideak zaintzen, mantentzen eta ustiatzen dituzte, hala nola Metropoliko Hegoaldeko Saihesbidea eta Gerediaga-Elorrio autobidea, bai eta Bizkaiko Foru Aldundiaren edukiera handiko beste errepide batzuk ere.

Aipatutako kontserbazioak barne hartzen du sor daitekeen edozein gorabeherari erantzutea, baita erabiltzailea gidatzen duten elementuen funtzionamendu egokia ziurtatuko duten, kontrolatzaileei informazioa emango dieten eta, azken batean, bidearen erabiltzaileari pertsonen bizitzan eragina izan dezaketen istripuak eta gorabeherak minimizatzeko beharrezkoa den informazioa emango dioten beharrezko mantentze-lanak egitea ere.

Aipamen berezia egin behar zaio TRANSBISA GESTIÓN DE INFRAESTRUCTURAS, S.A. enpresak garatutako jardueraren zati bati, hau da, Metropoliko hegoaldeko saihesbideko tunelen azpiegituraren kudeaketari; izan ere, zirkulazioaren segurtasuna Kontrol Zentroan gutxieneko operadore batzuk egotearen mende dago, tunelak trafikorako irekita egon daitezen: bi txanda bakoitzean.

Errepideak behar bezala ez mantentzeak edo behar bezala ez mantentzeak, larrialdi-egoera batean, eragin nabarmena izan dezake herritarrek bizitzarako eta osasunerako duten eskubidean, bai eta zirkulazio askerako eskubidean ere (Konstituzioan jasota daude), azpiegitura horiek erabiltzen dituzten funtsezko beste zerbitzu batzuek gain (mediku-, ospitale-, polizia- eta abar); izan ere, konpondu gabeko gorabehera batek bide-komunikazioko oinarrizko azpiegitura horiek ixtera behartu lezake, larritasunaren arabera.

Oinarrizko eskubideak edukirik gabe geratuko lirateke, hala nola, komunikazio askea eta zirkulazioa, bizitza, osotasun fisikoa eta osasuna zaintzeko behar den laguntza jasotzea, edo pertsonak oinarrizko eskubideak ematen dituzten zentroetara edo lantokietara edo bitokietara joatea – horien asebetetzea, neurri batean, enpresek ematen duten zerbitzura bideratuta dago –, gutxieneko zerbitzurik gabeko grebaren kasuan.

Aurrekoaren ondorioz, eta kontuan hartuta deialdi hau greba sektorial bat dela, zera ondorioztatu behar da: zirkulazio-bideek funtsezko zerbitzua ematen diote komunitetari, eta, beraz, deitutako grebaren moduko greba bat egiteak izan ditzakeen ondorioak aztertu behar dira; izan ere, deialdi horiek zerbitzu publikoei edo komunitarioei eragiten badiete eta zerbitzu horiek eteteak kalte edo zailtasun larriak eragin badiezazkieke herritarrei edo gizartearentzat funtsezkoak diren ondasunak edo zerbitzuak ekoizten dituzten enpresei, grebari [funtsezko zerbitzuak] eutsiko zaiola ziurtatzeko behar diren bermeak ezarri beharko dira, oinarrizko eskubideak, askatasun publikoak eta Konstituzioak babesten dituen herritarren ondasunak baliatu ahal izateko behar den

neurrian» (KAE 43/1990, 5). Berme-jarduera hori botere publikoei dagokie, gutxieneko zerbitzuak ezarriz.

Horregatik guztiagatik, beharrezkoa da 2020ko urtarrilaren 20ko Aginduan jasotako gutxieneko zerbitzu berak mantentzea (agindu hori greba orokor baterako eman zen): errepideak mantentzeko zerbitzua ematea urteko sasoi horretako jaiegun bateko langile baliokideekin.

Lan Harremani buruzko azaroaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10.2 artikulua honako hau xedatzen du: «greba egiten denean edozein zerbitzu publiko edo onartuta dagoen eta geroraezina den beharriazko edozein zerbitzu eskaintzeko enpresetan, eta larritasun bereziko egoerak daudenean, gobernu-agintaritzak beharrezko neurriak hartu ahal izango ditu zerbitzuen funtzionamendua ziurtatzeko» eta «Gobernuak, era berean, horretarako esku-hartze neurri egokiak hartu ahal izango ditu».

Konstituzionaltasuna aitortuta duen arau horretan (Konstituzio Auzitegiaren 11/1981 Epaia, apirilaren 8koa [RTC 1981M1]), Konstituzioaren greba-eskubideari buruzko 28.2 artikuluaekin bat etorriz (artikulu horretan honako hau ezartzen baita: «eskubide horren erabilera arautzen duen legeak beharrezko bermeak ezarriko ditu gizartearentzako funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko»), gobernu-agintaritzari hainbat motatako berme-neurriak hartzeko aukera ematen zaio, greba-kasuan funtsezko zerbitzuei eusteko, eta neurri horietako bat administrazio-ebazpen bidez jarduerari eusteko ezinbesteko gutxieneko zerbitzuak ezartzea da, eta lan-prestazio hori eskaini behar duten langileei haiek bete ditzaten eskatzea.

Arlo horretan eskumen eskusiboa gobernu-agintaritzari esleitzeak bermatu nahi du greba-eskubidea baliatzeak izan behar dituen mugak, funtsezko zerbitzu jakin batzuk mantentzeko begira, oinarritzko beste eskubide batzuk betetzera bideratuta dauden heinean, Zuzenbidearen arabera baino ezin izango direla ezarri, eta gobernu-erantzukizuna eta -ahala duenak baino ez.

Horregatik, Lan Harremani buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10.2 artikuluan aipatzen den prozedura bideratu da, eta eraginpeko alderdiei, langileen ordezkariari eta eraginpeko enpresetako zuzendaritzari entzunaldia eman zaie, Jaurlaritzaren erabakiaren eraginpean egongo diren zerbitzuei eta langileei buruzko proposamenak egin ditzaten.

Lan eta Enplegu Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen urtarrilaren 19ko 7/2021 Dekretuaren 3. artikulua titularrari esleitzen dizkio Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazio sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituen eta horien jardun-arloak finkatzen dituen irailaren 6ko 18/2020 Dekretuaren bidez lan-arloko legeria betearaztearen arloan bere gain hartutako eskumenak. Zehazki, 2.j) atalean jasotzen du eskumen hau: zerbitzu publikoak edo premia biziko eta atzerazineko

zerbitzuak emateko ardura duten enpresa, entitate eta erakundeei eragiten dieten greba-
eskubidea erabiliz gero, komunitatearen funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko
beharrezko bermeak ezartzeko eskumena erabiltzea. Eskumen hori ekainaren 11ko
139/1996 Dekretuak eskuordetzen du.

Horregatik guztiagatik, Bigarren lehendakariorde eta Lan eta Enpleguko
sailburuak, Eusko Jaurlaritzak eskuordetuta, honako hau

EBATZI DU:

Lehena. - Bizkaiko eraikuntza-sektoreko langileei 2023ko ekainaren 9, 16, 19 eta
20an deitu zaien grebarako eskubidea baliatzeko, ezinbesteko prestazioak eta gutxieneko
zerbitzu hauek mantendu beharko dira:

A.- Ura ekoizteko, arazteko eta hornitzeko sareak mantentzea.

Ura ekoizteko, arazteko eta hornitzeko sareen funtzionamendua bermatuko da,
jaiegun bati dagozkion langile eta zerbitzuekin.

B.- Errepideen mantentze-lanak.

Ordainpeko autobide eta tunelen azpiegituraren funtzionamendua bermatuko da,
segurtasun-baldintza egokietan, jaiegun bati dagozkion kontrol-zentroko langileekin.

Errepideen mantentzea bermatuko da, oro har, jaiegun bati dagozkion langile eta
zerbitzuekin.

Bigarrena. - Dagozkion administrazio-izapideak betez gero, aipatutako zerbitzuak
aldatu ahal izango dira grebaren iraupenagatik, edo arrazoi higieniko biosanitarioak edo
batbateko ezohiko arrazoiak direla-eta ezinbestekoa baldin bada.

Hirugarrena. – 1. Grebarako eskubidea erabiltzen ez duten langileek emango
dituzte lehentasunez aipatutako zerbitzuak.

2. Langileen ordezkarietara entzun eta gero, Enpresa Zuzendaritzak izendatuko ditu
gutxieneko zerbitzuak bete behar dituzten langileak eta langile horiek, txandaka, bete
beharreko eginkizunak. Nolanahi ere, orain arte esandakoak eta aurreko artikuluan nahiz
indarreko legedian ezarritako mugak errespetatu beharko dira.

Laugarrena. - Agindu honen aurreko apartatuetan bildutako gutxieneko zerbitzuak ezin izango dira aldatu horiek egiteko izendatuta dauden langileen aldaketen edo lanuzteen ondorioz. Halakorik gertatuz gero, legez kontraktatzat joko dira eta horiek egiten dituztenak izango dira erantzule, eta erantzukizuna eskatuko zaie indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren arabera.

Bosgarrena. - Aurreko artikuluetan xedatutakoa gorabehera, greba egiten duten langileen eskubideak, grebari buruzko araudiak aitortzen dituenak, ez dira inola ere murriztuko, ezta grebarako deia egin dutenen eskakizunen izapidetzea eta ondorioak mugatuko ere.

Seigarrena. - Jakinarazten den egunean jarriko da indarrean agindu hau.

Zazpigarrena. - Agindu honen berri eman behar zaie interesdunei, urriaren 1eko 39/2015 Legeak (Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearenak) 40. artikuluan xedatutako moduan; halaber, ebazpenak administrazio-bidea agortzen duela jakinarazi behar zaie, eta horren aurka administrazioarekiko auzi-errekurtsoa jarri ahal izango dela Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren dagokion salan, ebazpena jakinarazten denetik 2 hilabeteko epean, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailaren 13ko 29/1998 Legean xedatutakoaren arabera

Era berean, eta Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 123. eta 124. artikuluetan aurreikusitakoari jarraikiz, honako hau ere jakinarazi behar zaie: agindu honen aurka aukerako berraztertze errekurtsoa aurkez daitekeela lan-agintaritza honetan, hilabeteko epean agindua jakinarazi eta biharamunetik hasita.

Vitoria-Gasteiz, 2023ko ekainaren 8a.

**BIGARREN LEHENDAKARIORDEA ETA
LAN ETA ENPLEGUKO SAILBURUA**